

EDUSKUNNAN VASTAUS 235/2004 vp

Hallituksen esitys laiksi maistraattien eräistä henkilörekistereistä sekä laeiksi avioliittolain, rekisteröidystä parisuhteesta annetun lain, lahjanlupauslain ja holhoustoimesta annetun lain 64 §:n muuttamisesta

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä laiksi maistraattien eräistä henkilörekistereistä sekä laeiksi avioliittolain, rekisteröidystä parisuhteesta annetun lain, lahjanlupauslain ja holhoustoimesta annetun lain 64 §:n muuttamisesta (HE 123/2004 vp).

Valiokuntakäsittely

Hallintovaliokunta on antanut asiasta mietinnön (HaVM 25/2004 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

maistraattien eräistä henkilörekistereistä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan tässä laissa mainittuihin maistraattien automaattisen tietojenkäsitte-

lyn avulla pitämiin valtakunnallisiin henkilörekistereihin.

Jollei tässä laissa toisin säädetä, rekisteritietojen ja niihin liittyvien asiakirjojen salassapitoon ja luovuttamiseen sovelletaan viranomaisen toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999) ja muuhun henkilötietojen käsitteeseen liittyvää henkilötietolakia (523/1999).

2 §

Viranomaiset

Tässä laissa tarkoitettuja rekistereitä pitävät maistraatit yhdessä. Kukin maistraatti vastaa rekisteriin tallettamistaan tiedoista.

Rekisterien teknisestä toimivuudesta vastaa vastaavasta viranomaisesta säädetään valtioneuvoston asetuksella. Rekisterien teknisestä toimivuudesta vastaavaan viranomaiseen sovelletaan soveltuvin osin, mitä henkilötietolain 32 §:ssä säädetään rekisterinpitäjästä.

3 §

Tietojen julkisuus ja luovuttaminen

Rekisterien tiedot ovat julkisia. Rekisterin tietojen luovuttamiseen sovelletaan, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:ssä säädetään. Jokaisella on kuitenkin oikeus saada tiettyä henkilöä koskevat rekisteriin merkityt tiedot kopiona tai tulosteena.

Sille, joka tarvitsee tietoja rekisteröintiin liittyvistä asiakirjoista etujensa, oikeuksiensa tai velvollisuuksiensa toteuttamiseksi, voidaan luovuttaa tietoja sen estämättä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään tietojen salassapidosta ja tietojen saantia koskevista rajoituksista.

Sisäasiainministeriön päätöksellä nimettävä maistraatti voi antaa luvan saada rekisterien tietoja teknisen käyttöyhteyden välityksellä sellaiselle valtion tai kunnan viranomaiselle, yhteisölle tai elinkeinonharjoittajalle, joka toiminnassaan jatkuvasti tarvitsee rekisterin tietoja hyväksyttävää tarkoitusta varten. Ennen luvan myöntämistä hakijan on esitettävä selvitys siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti. Rekistereihin talletettuja tietoja käsitellessä on noudatettava, mitä henkilötietolaissa säädetään.

Henkilötunnuksen saa antaa nähtäväksi tai luovuttaa vain sille, jolla on tai voi olla se henkilötietolain tai muun lain nojalla hallussaan. Rekisteristä luovutettavaan asiakirjaan, joka on

tarpeen henkilön oikeuksien ja velvollisuuksien toteuttamiseksi, voidaan henkilötunnus kuitenkin merkitä henkilön yksilöimiseksi.

2 luku

Avioehtoasioiden rekisteri

4 §

Avioehtoasioiden rekisterin käyttötarkoitus

Avioehtoasioiden rekisteriin talletetaan tietoja seuraavista avioliittolaissa (234/1929) tarkoitettuista asiakirjoista:

- 1) 35 §:n 4 momentissa tarkoitettu ilmoitus avio-oikeuden poistamisesta;
- 2) 43 §:n 1 momentissa tarkoitettu avioehtosopimus;
- 3) 104 §:n 2 momentissa tarkoitettu osituskirja; sekä
- 4) 135 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettut sopimukset.

Rekisteriä pidetään 1 momentissa tarkoitettujen asiakirjojen rekisteröitäväksi jättämiseen tai rekisteröintiin liittyvien oikeusvaikutusten voimaan saattamiseksi sekä tietojen saattamiseksi julkisiksi.

5 §

Avioehtoasioiden rekisteriin talletettavat tiedot

Rekisteriin talletetaan:

- 1) puolisojen nimet ja henkilötunnukset tai henkilötunnuksen puuttuessa syntymäaika;
- 2) puolisojen kotikunnat tai asuinvaltiot;
- 3) avioliiton solmimispäivä;
- 4) asiakirjan laji ja päiväys;
- 5) ilmoituksen vastaanottamispäivä; sekä
- 6) maistraatin nimi, asiakirjan rekisteröintipäivä ja asian tunnistetiedot.

Lisäksi rekisteriin talletetaan väestötietojärjestelmästä saatavat tiedot avioliiton purkautumispäivästä ja purkautumisen perusteesta sekä puolison nimen muutoksesta.

6 §

Avioehtoasian rekisteröinnin edellytykset

Ilmoitus asiakirjan rekisteröimiseksi on tehtävä maistraatille kirjallisesti. Ilmoituksen voi tehdä puoliso tai kihlakumppani. Osituskirjan osalta ilmoituksen voivat tehdä myös perilliset. Ilmoituksen liitteenä on oltava ilmoituksessa tarkoitettu asiakirja alkuperäisenä, jos kysymys on rekisteröitävästä asiakirjasta.

3 luku

Lahjoitusasioiden rekisteri

7 §

Lahjoitusasioiden rekisterin käyttötarkoitus

Lahjoitusasioiden rekisteriin talletetaan tietoja lahjanlupauslain (625/1947) 6 §:ssä tarkoitettuja irtaimen omaisuuden lahjoituksia koskevista ilmoituksista.

Rekisteriä pidetään 1 momentissa tarkoitettujen ilmoitusten rekisteröitäväksi jättämiseen liittyvien oikeusvaikutusten voimaan saattamiseksi sekä tietojen saattamiseksi julkisiksi.

8 §

Lahjoitusasioiden rekisteriin talletettavat tiedot

Rekisteriin talletetaan:

- 1) lahjanantajan nimi ja henkilötunnus tai sen puuttuessa syntymäaika;
- 2) lahjansaajan nimi ja henkilötunnus tai sen puuttuessa syntymäaika;
- 3) lahjanantajan kotikunta tai asuinvaltio;
- 4) lahjan kohde;
- 5) lahjan antamisen ajankohta;
- 6) ilmoituksen vastaanottamispäivä; sekä
- 7) maistraatin nimi, ilmoituksen rekisteröintipäivä ja asian tunnistetiedot.

Lisäksi rekisteriin talletetaan väestötietojärjestelmästä saatavat tiedot lahjanantajan ja lahjansaajan nimen muutoksista.

9 §

Lahjoitusasian rekisteröinnin edellytykset

Lahjoitusta koskevan ilmoituksen voi tehdä lahjanantaja tai lahjansaaja ilmoittamalla siitä kirjallisesti maistraatille. Ilmoituksessa on mainittava 8 §:n 1 momentin 1—5 kohdassa tarkoitettut tiedot.

4 luku

Erinäiset säännökset

10 §

Maistraatin oikeus tietojen saantiin

Sen estämättä, mitä tietojen salassapidosta säädetään, maistraatilla on oikeus saada rekisterin tietojen tarkistamista ja päivittämistä varten väestötietojärjestelmästä tiedot henkilön nimestä, nimen muutoksesta, henkilötunnuksesta, kotikunnasta, asuinvaltiosta sekä avioliiton solmisesta ja purkautumisesta.

11 §

Tietojen säilyttäminen rekistereissä

Rekistereihin merkityt tiedot voidaan säilyttää pysyvästi.

Jos rekisteröidyn, muun asianosaisen tai rekisterinpitäjän oikeuksien turvaamiseksi on tarpeen, virheelliseksi todettu tieto on merkittävä virheelliseksi ja säilytettävä. Tällaista tietoa saa käyttää ainoastaan rekisteröidyn, muun asianosaisen tai rekisterinpitäjän oikeuksien turvaamisen tarkoituksessa.

Henkilötiedon korjaamisesta säädetään henkilötietolain 29 §:ssä.

12 §

Muutoksenhaku

Maistraatin tämän lain nojalla antamaan päätökseen haetaan muutosta hallinto-oikeudelta si-

ten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

13 §

Maksut

Maistraatin suoritteista peritään maksut valtion maksuperustelaisissa (150/1992) säädettyjen perusteiden mukaan.

14 §

Asetuksenantovaltuus

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä rekisteröintimenettelystä ja tietopalvelussa noudatettavasta menettelystä.

15 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan   päivänä   kuuta
200 .

16 §

Siirtymäsäännökset

Ennen 1 päivää maaliskuuta 2003 vireille tulleen kärjäoikeuden rekisteröimän tiedon korjaamista koskevan asian käsittelee Hämeenlinnan maistraatti.

Ennen tämän lain voimaantuloa myönnettyt luvat saada rekisterin tietoja teknisen käyttöyhteyden avulla ovat voimassa yhden vuoden tämän lain voimaantulosta.

Tämän lain säännöksiä asiakirjojen luovuttamista koskevista edellytyksistä sovelletaan myös niihin avioehtoasioiden ja lahjoitusasioiden rekisteröintiin liittyviin asiakirjoihin, jotka on vastaanottanut kärjäoikeus.

Tämän lain voimaan tullessa vireillä oleviin asioihin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Laki

avioliittolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 13 päivänä kesäkuuta 1929 annetun avioliittolain (234/1929) 105 ja 105 a §, sellaisina kuin ne ovat laissa 929/2002,

muutetaan 35 §:n 4 momentti, 43 §, 104 §:n 2 momentti, 107 § sekä 135 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 35 §:n 4 momentti, 43 § ja 104 §:n 2 momentti mainitussa laissa 929/2002, 107 § laissa 411/1987 sekä 135 §:n 2 momentti laissa 1226/2001, sekä

lisätään lakiin uusi 16 a § seuraavasti:

16 a §

Valtion viranomaisen toimittamasta avioliiton esteiden tutkinnasta ja vihkimisestä sekä niihin liittyvistä todistuksista ei peritä maksua. Siviilivihkimisen toimittamisesta voidaan kuitenkin periä maksu ja matkakustannusten korvaus,

jos vihkijä ja kihlakumppanit ovat sopineet, että vihkiminen toimitetaan muulloin kuin valtion virastojen aukiolosta annetun asetuksen (332/1994) 1 §:ssä tarkoitettuna aukioloaikana. Matkakustannuksista voidaan periä korvaus myös, jos siviilivihkiminen toimitetaan muualla

kuin vihkijän toimitiloissa. Maksun ja korvauksen suuruudesta säädetään valtioneuvoston asetuksella valtion maksuperustelaisissa (150/1992) säädettyjen perusteiden mukaan.

35 §

Jos puolison omaisuus on luovutettu konkurssiin, toinen puoliso voi poistaa kummankin puolison avio-oikeuden ilmoittamalla siitä maistraatille vuoden kuluessa konkurssin alkamisesta siten kuin maistraattien eräistä henkilörekistereistä annettussa laissa (/) säädetään.

43 §

Avioehtosopimus on jätettävä maistraattiin rekisteröitäväksi siten kuin maistraattien eräistä henkilörekistereistä annettussa laissa säädetään.

Avioehtosopimuksessa ilmoitettuun irtaimen omaisuuden lahjoitukseen sovelletaan lisäksi, mitä lahjanlupauslain (625/1947) 6 §:ssä tarkoitettujen lahjoitusten rekisteröimisestä erikseen säädetään.

104 §

Jotta 1 momentissa tarkoitettussa osituksessa omaisuutta saanut puoliso tai tämän perilliset voisivat saada suojaa toisen puolison velkojien

takaisinsaantivaatimuksilta konkurssissa ja ulosotossa, osituskirja on jätettävä maistraattiin rekisteröitäväksi siten kuin maistraattien eräistä henkilörekistereistä annettussa laissa säädetään.

107 §

Jos kummallakaan puolisoista ei ole avio-oikeutta toistensa omaisuuteen, on omaisuuden erottelussa soveltuvin osin noudatettava, mitä 89, 98, 101, 102, 103 b, 104 ja 106 §:ssä säädetään.

135 §

Sopimukseen, jolla puoliset ovat määränneet vieraan valtion lakia sovellettavaksi avioliiton varallisuussuhteisiin, ei voida vedota puolison velkojaa vastaan, jos puolisoilla on Suomessa asuin- tai kotipaikka, jollei sopimusta ole jätetty maistraattiin rekisteröitäväksi siten kuin maistraattien eräistä henkilörekistereistä annettussa laissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Tämän lain voimaan tullessa maistraatissa viireillä oleviin asioihin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Laki

rekisteröidystä parisuhteesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään rekisteröidystä parisuhteesta 9 päivänä marraskuuta 2001 annettuun lakiin (950/2001) uusi 5 a § seuraavasti:

5 a §

Parisuhteen rekisteröinnin esteiden tutkinnasta ja parisuhteen rekisteröinnistä sekä niihin liittyvistä todistuksista ei peritä maksua. Parisuh-

teen rekisteröinnistä voidaan kuitenkin periä maksu ja matkakustannusten korvaus, jos parisuhteen osapuolet ja rekisteriviranomainen ovat sopineet, että 5 §:ssä tarkoitettu rekisteröinti toi-

mitetaan muulloin kuin valtion virastojen aukioloasta annetun asetuksen (332/1994) 1 §:ssä tarkoitettuna aukioloaikana. Matkakustannuksista voidaan periä korvaus myös, jos parisuhteen rekisteröinti toimitetaan muualla kuin rekisteriviranomaisen toimitiloissa. Maksun ja korvauk-

sen suuruudesta säädetään valtioneuvoston asetuksella valtion maksuperustelaisissa (150/1992) säädettyjen perusteiden mukaan.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 200 _____ .

Laki

lahjanlupauslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 31 päivänä heinäkuuta 1947 annetun lahjanlupauslain (625/1947) 6 a §, sellaisena kuin se on laissa 928/2002, sekä
muutetaan 6 §, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 928/2002, seuraavasti:

6 §

Jos joku lahjoittaa irtainta omaisuutta puolisolleen, suoraan etenevässä tai takenevassa polvessa olevalle sukulaiselleen tai tämän puolisolle taikka sellaiselle muulle erityisen läheiselle henkilölle, jonka kanssa hän asuu yhteisessä taloudessa, on lahjoituksesta ilmoitettava maistraatille siten kuin maistraattien eräistä henkilörekistereistä annetussa laissa (/) säädetään, jotta lahjansaaja voisi saada suojaa lahjan antajan velkojien takaisinsaantivaatimuksilta konkurssissa ja ulosotossa. Edellä sanottu ei kuitenkaan koske sellaisia tavanmukaisia lahjoja, jotka ei-

vät ole epäsuhteessa antajan taloudelliseen asemaan.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 200 _____ .

Tämän lain voimaan tullessa maistraatissa viireillä oleviin asioihin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Tällä lailla kumotaan lahjoitusten rekisteröimisestä ja kuuluttamisesta 26 päivänä huhtikuuta 1991 annettu asetus (769/1991) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Laki

holhoustoimesta annetun lain 64 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan holhoustoimesta 1 päivänä huhtikuuta 1999 annetun lain (442/1999) 64 §:n 2 momentti ja
lisätään 64 §:ään uusi 5 momentti seuraavasti:

64 §

— — — — —
Holhousviranomaisen vastaa rekisterin tietojen päivittämisestä valvonnassaan olevien edunvalvojen toimien osalta. Vaatimus rekisterissä olevan tiedon korjaamisesta esitetään sille holhousviranomaiselle, joka valvoo kysymyksessä olevaa edunvalvojan tehtävää.
— — — — —

Holhousviranomaisen päättää tietojen luovuttamisesta rekisteristä. Väestörekisterikeskus kuitenkin antaa luvan saada rekisterin tietoja teknisen käyttöyhteyden välityksellä sellaiselle

valtion tai kunnan viranomaiselle, yhteisölle tai elinkeinonharjoittajalle, joka toiminnassaan jatkuvasti tarvitsee rekisterin tietoja hyväksyttävää tarkoitusta varten. Ennen luvan myöntämistä hakijan on esitettävä selvitys siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti. Rekisteriin talletettuja tietoja käsiteltäessä on noudatettava, mitä henkilötietolaissa (523/1999) säädetään.

_____

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 200 .

_____

Helsingissä 13 päivänä joulukuuta 2004

_____